

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

- Тудугжунун хунунге алдар кылдыр (1 арын).
- Мал чемнерин белеткээринин темпизин шиитпирлиг бедидер (1 арын).
- М. Лондуп. — Чаа-Хөл районда дүжүт ажаап алышкыны эгелээн (1 арын).
- ТУДУГЖУЛАР ХУНУНГЕ УТКУШТУР:
- Б. Харламов. — Күш ажылды бугуртчулун бедидер дөш (2 арын).
- Ф. Решетников. — Чедишккннери быжыглал турар (2 арын).
- П. Середкин. — Байыраага бизиң белеэни (2 арын).
- С. Монгуш. — Транспортчулар ажаап алышкыга беле (3 арын).
- Д. Чымба. — Школарлар септелгезин чедишккнниг дооскан (3 арын).
- С. Тас-оол. — Комсомолдун байыраагынга уткуштур (3 арын).
- Юй-Чжао-ли. — Национал революцияны чад кедирүүшкүнү (3—4 арын).
- Абыл чок чоруктуң Чевүгешиге Совет Эвилелинниң революциянын төлөведи (4 арын).
- Республикага бөдунүң бердингенин прак улус көргүзүп турар (4 арын).
- Женевада эксперттериниң чевүгел туралы совет төлөөлөрүн баштыннын парламта конференциялы (4 арын).

*Ажылчы
Чоннарга бээр дээш!*

Совет тудугжуларнын байырлалы

Тудугжунун хунун—совет тудугжуларнын байырлалы чыл бүрдө демделген эртинер дугайында СССР-иниң Дөди Советиниң Президиуму 1958 чылда Чарык үндүргөн. Бистиң калбак дөдөм Төрсөн чурттувунда болган совет уаустун мурнуна тудугжуларнын база тудуг материалларын бүдүрүп үстүрүнү ажалычыннын үдүг алдар-завызын Коммунисттик партияны болган Совет чавастың бедни-беле үнөел турарына СССР Эвилелинниң Дөди Советиниң Президиумунун ол Чарыкы кертиптер турар.

Тыва областың тудугжулары бүтү совет улус-беле калы Тудугжунун хунун бо чылны үшкү уаа байырлап турар. Бодунуң чачың болган байыраагына Тыванын тудугжулары 1958 чылда бөттүг чедишккннериниң учурашкан. Бистиң областын хоорай болган кезде черлеринде чад тудуглар хун бүрдө калбарын турар. Аар үлестирүүнү Тывада баштайгык бөлүр Хову-Аксом комбинаттын тудугжулары үлестүр болган чуртталга бажынчылар тудар планларын чыа эвенден бээр ай бүдүрүүдө ажал күссөдү келген. «Тыва тудуг» трезиниң ажалчылары алып-чөм үлестүрүнүн областа баштайгык Кызылдың дуб зоо-дунун тудуун дөөсөш, Тудугжунун хунунге белек кылдыр ажаллаа килген, тудуг трезинде эштер Очур-оол, Врублевская болган Чудановская оларның удуртка бригадаларынын кежигүннери Тудугжунун хунунге алдар кылдыр боттарынын арасына чарыкты калбарышсаан, хун нормаларын үрүчкү ажал күссөдү, тудуг ажалдыктын шындыгы улам бедини, өңөт-үөлүн чингелдерин чедип ап келгенер.

Тудуг материалларын белеткен бээр областа кол бүдүрүүдө чери болур Кызылдың маша заводу хоорайда өң мурнакчы ажаллап, чад тудугларын чугула материалдар-биле үзүктелешкен чок ханырын келгени демделгээр керек. 1958 чылды баштайгы чартында тудуг талазы-биле дөре түнөөдөрүн чедип ап, районнар арасыны социалистик чарыктын бирги чери элөөн дөш СЭКП обкомунуң болган облуккомунуң шилчир Кызыл тугун Очур районга, колхозтар арасына шил-

чир Кызыл тугу ол-ла районда «Коммунизмче орук» кезде ажалгагый артелини талыккан болган тудуг бригадаларынын арасына шилчир Кызыл тугу Чөөн-Хемчи районунуң «Искра» колхозунуң тудуг бригадалына хевээр арттырган. Областың хоорай болган кезде черлеринде тудугжунуң хей санын армияны түртүстүнген, мурнакчы тудугжулар болган тудуг талазы-биле тускай өртөиниң калдар үргүчү көздөш турар. Хову-Аксом комбинаттын тудугжулары эштер Дюкеев, Чадыр-оол, Булгаа, обл. потребсоюзтун тудуг конторада эштер Гонкич, Башкиров, Очур районунуң «Коммунизмче орук» колхозта эштер Шалар-Белек, Чынык, Самбу, Бий-Хем районунуң «Тилелге» кезде ажалгагый артелине эштер Ноговицын, Чымба, Киселев олар тудугжуларын байырлаанын алдар кылдыр мурнакчы ажалдышсаан, боттарынын хун бүрдө нормаларын 180-200 хуу чедип күссөдүн келгенер.

Бодунуң чачың болган байырлаанын белек кылдыр областын тудугжуларын чедип алган бедик көргүзүлгүн демделешсаан, ажалда бар четпестерни айтыр чугула. Тудуг ажалдыктын планын чедип чинишкени күссөдүн бөдунунуң бүтү аргаларын бар тургаш-ла «Тыва тудуг» трези Кызылдың чад электростанциянын тудуу мурнакчы чакыч чугула объектилерин ажаллаа килериниң сэддеткан, тудугжуларын күш-ажылдык бүдүрүчүлүгүн бедидер, техниканы чөш ажаллаар дөш демиседиң трезин өргөдөи кошкоч чорукчу келген. Тывада чад тугтунуң турар чугула бүдүрүүдө черлериниң бирөөн бөлүр Ак-Довуракта даг дүтү бүдүрүгезиниң тудуу бо чылдык баштайгы чартында дыка саадыан.

1958 чылды баштайгы чартында чуртталга бажынчылар, мал жаззаларын, бүдүрүүдө болган култура-амыралдын тудугларын кылдыр планын өвүрдөн өскө областа чингык-лаа район күссөдү. Ялангыч Бай-Тайга, Таныл, Тес-Хем, Чаа-Хөл, Улуг-Хем, Каз-Хем районнар чуртталга бажынчылар база мал жазжаларын тудар планын ырак чедип күссөдөш турар. Обл. ластын колхозтарында тудуг планын чедип күссөдөштиней ту-

дорын кол чылдаганын чүдөдө, бизиң областың байдалына чад тудугларын оңаа учурудуз-лаан чамдык районнарны парти, совет болган ажал-агый организа-цияларынын талазында чедип үнөлө көрбөй турарында, тудугжун хөрсөн хун бүрдө адалдай удуртпай келгенине. Чакыра, Чаа-Хөл районунуң «Бурунгаар» кезде ажал-агый артелине тудуг бригадалынын бригадир коммунист Байыс үр үнөни дургузунда арагаалап, тудуг бригадалынын ажалы сандараткан турда, мына партия организа-ция болган СЭКП-ниң Чаа-Хөл райкому чөөккү хуннере чедип өңө-биле өштекип келген.

Кызыл хоорайда чамдык чад бүдүрүүдө черлериниң болган чуртталга бажынчыларын тудуу саады, хамарышкан тудуг организа-цияларын удуртучулары тудугжун хөрсөн харысаага чок удуртуп, чад объектилерин ажаллаа килер хуураазын түп турда, партия-нын Кызыл хоорому болган хоор-куссом мындү удуртучуларга хамарыштыр чогуур хөмсөөн албай турар. Бистиң областын ажал чоорайларында база суурларын-да чад тудугларын хун бүрдө толаргай удуртуп, тудуг ажалдыктын шындыгы бедидер, фот-үнөни улам чингелдер дөш бүгү тудуг-жуларын ортузунга социалистик чарыкты калбарышсаан, бо чылдык тудуг планын хуураа бетинде күссөдөр ханылары, тудуг ма-териалдарын бүдүрөрин болган тудуг шөлдөрүн сөөртүп чедириниң үлестир организаастары чер-чери парти, совет база ажал-агый организаацияларын дөш негеттинин турар.

Бо чылдык тудуг ажалдыктын бүтү планын Октябрьниң социалистик Улуг революциянын 41 чыл өмүң байыраагына чедип бүрүн күссөдөр дөш социалистик чарыкты тудугжуларын ортузунга калбартыр дугайында Хову-Аксом комбинаттын, Очурнун «Коммунизмче орук», Чөөн-Хемчикуң «Искра» колхозтарын тудугжуларын өгөлөкчи саналын калбаа-биле детни-ри өргөжөк чугула. 1958 чылдык тудуг планын хуураа бетинде күссөдөрүнчө бүтү күштү үгандыраа-лынар!

Мал чемнерин белеткээриниң темпизин шиитпирлиг бедидер!

БҮГҮ КҮШТҮ УЛАМ ЭВИЛЕДЭЭР

ТЕРЕКТИГ-ХЕМ. (Телефон-биле). Тес-Хем районда Ленин аттыг кезде ажал-агый артелиниң ситен шөлдөринде деминг ажал улам-на калбарып турар. Август 5-ке чедир ол колхоз ситен планын 28,1 хуу күссөткен азы 2110 тоннаны сарааттап алган. Колхоз даргазы эш Биче-оолдун редакцияга дыннэтканы болза:

— Чамды хуннере чавс-боран ажалга шалтыктап турган, мыңа-лаа ийитиниң маынга чөм белеткээр планын чедир күссөткен барында чок. Ситениң үнөжү мурнуку кайы-лаа чылардан өң, колхозта кичи күжү болган техника-да четчир.

Колхозтун ситен шөлдөринде 160 кичи ажаллап турар, оларда 14 агы машиналары, 4 тракторлар быжылааттыган, а машинага кестин-мес черлерини ситени ажаап алыр-га хол калдыраларың 52 кичи ажаллап турар. Ол дөрге чүдө хо-вун ажалынын бригадалы колхоз, механизаторлар-биле каттышсаан күш, а колхозтун өскө участка-рында кичилерин база мал чөм белеткээринге түр хазара туткан. Малчыннын бөлүктөр айы-биле 6 кезек черде эвеналары база ажал-лап турар.

- Колхозтарга шөф ажалдары**
Чаа-Хөл районуң Чаа-Хөл суурда албан организаация черлериниң коллективтериниң ажалчы, албан-каакчылары «Тилелге» кезде ажал-агый артелине мал чөмнери белеткээр ажалга дуалажып, шөф организаастаан.
- Ук шөфе 51 кичи кирешкен. Олар бир хунунү шитине 207 тонна мал чөмкерип акы шынарыг кылдыр силөстөп дооскан.
- Бай-Тайга районуң Төзөи суурда албан организаация черлериниң коллективтери колхозтарга шөф ажалын доктаамап чорудун турар. «Найырал» колхозтун Тенниг-Алакта сүт-баран фермазында жый 25, 26, 27 хуннере шөф организаастаан.
- Район төвүндө 55 кичи, а фермазын коллективтендө 66 кичи ажаллаан. Оларның чамдыктары ситени кестирип турда, өскөлери бөлө, сарааттаар ажалды чорудун турган. Күш-ажылды шын организаастаанынын түнөөинде 100 тонна ситен сарааттааттыган.

Чаа-Хөл районда дүжүт ажаап алышкыны эгелээн

Чаа-Хөл районуң колхозчу тараа-ажалын болган механизаторларын чакы хову ажалына дөр-леткү күш-ажылдынын түнөни—чаагай дүжүт өтүп үнгөн. Район ам тараа култураларынын бир гектарын ортума-биле 15 центерден күдү авес дүжүттү алыр деп турар. Ялангыч Шадчак, Көжөлийн хоуларынын болган быжыды орай-ла болза Оортугун тараалары дыка чаагай үнгөн.

Районуң Ленин аттыг колхозун-дан аылды үш колхозтарының Ай-мырылга, Булакка, Көжөлийн хоу-да, Терезинде, Бедик-Хаватка тараалары ам быжып эгелээн бол-ган аылдан ажаап алышкына массалык-биле кирер апарган, хар-рын чамдык тараалары комбайн-биле шуут ажаап ап бөзүр. «Бурун-гаар» колхозтун Аймырылга суулазы август 6-да лафеттиг жатка-биле комбайнер Тевек Шурку кестирип эгелээн. «Найырал» колхоз-тун Булакка суулазы август 7-де бөдү чорук комбайн-биле комбайнер Х. Шойдак-оол ажаап эгелээн.

Мыңагаш Чаа-Хөл районуга бо чөөккү хуннере дүжүт ажаап алышкыны массалык-биле эгелээ-риниң кырында.

Чаагай дүжүттү тараалары мын-чаар быжып, оларны дүрген болган чидирг чөккө ажаап ап, күрүнеге тараа белеткээриниң планын алдарык-биле күссөдөр. Сорукка рай-онуну мурнуна хунунү айтырым кылдыр салдынып келген. Мындү турбуже Чаа-Хөл МТС-даа, колхоз-тар-даа дүжүт ажаап алышкыны-га улуг четпес белеткедиг болган организаастык авес кирип турарын байдал көргүзүп турар.

Тарааларың хей кезин бо чы-лын аылдан ажаап алыр деп тур-да-ла МТС-те чүдө 6 лафеттиг жатка бар. МТС-тин техниказын

септелгезин күрүнө комиссияны чү-гөөр деп көргөн-даа болза, ажаап алышкына эгелен киргени өрт-теге бар болган. Ол туралда хам-мык чөм белек авес, бизин шаднык довураа четпес эштишкан турда-ла ажаа ийи комбайнерлерден өскө мын-даа холманса. Көжө тарап чангы-лаан колхозчулар өртөн 11 шакты сонгоар келгезин. Ол ышкаш «Тилелге» колхозтун Терезинде шаднын чашпанын август 7-ге четпес бөш алтаваан. Ол колхозтун Көжөлийн ховуда тураанда ийи бызагыч, бир таппыдан өскө кым-лаа чок болган. Мында шаднык довураан, чашпанын ол-ла шөлдө бөш өшкөдө каан. Тураалар мын-дык белек авес турда МТС-тин ком-байннын башкыны чөдө берген. Мыңагаш девиденчиг байдалга кирери чугаажок.

Колхозтарда эрги сөлдөрүнү септелгезин довулабаан болган ийи девиденттериниң, чад сөлдө-тарын тудуу довулабаан. Оон тур-жу «Бурунгаар» колхозтун сөлдө-тарын эрга тараалар артын хевээр.

Дүжүт ажаап алышкынын болган күрүнеге тараа белеткел-иниң ажалчы планын чамдык колхозтарда, чижэе, «Тилелге» чогадып, быжылааттымаан.

МТС-тиң 27 комбайннын бастырган тарааларын сөөртүрүгө бети дөрге-ле 27 машина керек, а амгы дүжүттүң байдалын болган чамдык шаннарнын тараалардан ыраан ап көөргө, бир комбайнга ийи автомашина керек. Мындү турда-ла колхозтар ам чүдө 12 автомашина ажаллап бөзүр, өскөлери үрелик.

Дүжүт ажаап алышкынын үнөөинде ховунуң ажал-ишчилерин-ге ажал-чөмниң курлавырын болган чөм кылдыр дуржулгагы килжелерин

Чурунта: тракторист эш Тевек Шуркунун «Бурунгаар» колхозтун суулазы лафеттиг жатка-биле кестирип турары.

М. ЛОНДУП,
«Шыным» тускай корреспондентизи.

Тудугжунун хунунге алдар кылдыр

Чамды болган байырлаага алдар кылдыр алган хуураагерлер тудуг-жуларын чедишккнниң күссөткен-иниң дөдөйиңде медээлер чуртту хой-хой хоорайларындан кээп турар.

Убек ССР-ниң тудуг министр-ствонун бажынында улуг кертаны ачып каан турар. Бизде: «Чаа хоорайлар», «Туттунуң турар объекти-лер» деп биздин улуг эге бар. Язым бөү өңүг будуктар-биле Ангрениң хөмүр даш тывыжынын бүдүрүүдө черин, Бөгөвтөң металлургия то-вун, Алмактын өңүг металлургия-нын кол базазын болган өскө-даа

черлерин дербелчинеп чуруп көргү-сөдөн. Улестирүүнү ол топ черлеринде ас-фальтылаан автомагистральдар, де-мир оруктар шугуннаны шөйлүп чо-руккан. Ам Узбекстанда 35 муң объ-ектилер туттунуң турар. Бодунуң чачың болган байырлалын респу-бликанын тудугжулары кайгамчык эни чедишккннер биле уткааннар. Коксталыр хөмүр даштын Шаргун-скинде шахталары, Термезиниң суг оруунун порту болган өскө-даа улуг-улуг объектилер ажаллаа кирген. Хей муң дербелчин метр шөлдүг чаа-чаа чуртталга бажынамы туттууга,

Транспортчулар ажаап алышыкына белең

Областың көдө ажыл-агый транспортуун автобазаны ситен, тараа ажаап алышыкынын үеинде колхозтарга болгаш совхозтарга биче эвес дуазын көргүзүп турат. Бо чугула кампанияларга автомашиналардын үзүткел чок ажалдары оң септелгенден кол хамаарып. Автобазаның коллектив артык кезектер чедишпес, моондактар тура-даа септелгени хуусаа бетинде доозуп, ажаап алышыкына уткуштур машина парнын бүрүн белектөөн. Ситен кезикте эгелери билек областың 5 совхозтарыне болгаш чамдык колхозтарыне 50 ажыг автомашиналарын чоруткан. Тодаргайлаарга «Бардык» совхозке 15, «Өкө», «Межегей» совхозтарыне 4—4 машиналарын болгаш Бин-Хем районун «Кызыл тараачын», «Хадым» колхозтарыне болгаш өске-даа райондарың колхозтарыне автомашиналарын чоруткузган.

Амгы үеде колхоз, совхоз ховуларда ол коллективтен «ЗИС-355» деп автомашиналарды ажаллап чоруп турар чолаачылар Бин-Хеминиң «Кызыл тараачын» колхозта Бадауров, Исаков, «Межегей» совхозта Ростов, Червов, «Өкө» совхозта Соболевский олар кывар, чаар материалдарын камнап, алган хүзөөгелерин багай эвес күсүлди турарлар.

Областың ховуларында тараа айманың үнүжү кайгамчык өн болган. Дүжүт ажаап алышыкынын эгелерин «Элегес», «Межегей», «Бардык» совхозтары болгаш азын хей колхозтар көдө ажыл-агый транспортуун автобазанынче элек дүжүтү чидирип чок ажаап алыры-биле, чеже машина чепсек херегелер турарының чагыгарын киргизгенер.

Чоюкку хүннерде колхозтары савзаваска «Элегес» совхозке 60, «Межегей», «Бардык» совхозтарыне 30—30 машиналар чоруур.

Көдө ажыл-агый транспортуун автобазаны колхозтарының, совхозтарының бар техниказынын кырынга немей хей санын машина, чепсектер баарын барымдалааш ажаап алышыкынын үеинде 3 механиктерин, азын каш учетчиктерин, слесарьларын, машинистерин чорударын шийтирилген. Бо бүгү хемчеглерин ач тургаш, ажаап алышыкына чедишкенин дузалашын

Школалар септелгезин чедишкенин дооскан

Өвүр районун Хандгайты ортумак болгаш Солгур чеди чыл школаларының ажалчыны болгаш үстүкү класстарының өренкичлерин школаларын, интернаттарын болгаш башкыларын чуртталга бажындарын чаа өредилге чылынга чедишкенин белектөөр дөш кызымаккай ажалдаанар. Үстүнде ады үген ийи школаларын күрүне комиссияныга хүзөөдирине белең. Мурнуку чылдарга бодалга школаларын септөөнүнүн дыйнары дьма эки. Септелгеге 5 муң ашаны болгаш өске-даа материалдарын камнап алган.

Хандгайты ортумак школа (директору эш М. Достай) септелгеге херегелерин ыш болгаш тууду материалдарын апрель айда-ла белектөөн. Өредилге чылы доостуру билек-ле школаңың септелгенинче үстүкү класстың 27 өренкичтери, 12 ажалчылар кирген. Школаңың класстарын бүрүн шалаал, интернаттын, школаңың фундаментини салган, 8 контрамаркаларын болгаш 7 печкаларын бусаап бүрүнү-биле чаартып кылганар. Школаңың, интернаттын, столоваяның болгаш мастерскаяның, 10 аал чурттаар башкылар бажындарының хаваларын штургаллаш, чутгайлаан.

Сондаар, хаалгалар болгаш талаар будутууну доудаттыган, школада парталарын, 23 столдарын, 31 сандыларын септөөн будаан. Ол ышаш школаңың спорт

Чаа интернат тудуу

Өвүр районун «Торгалыг» колхозуна чаа өредилге чылында 500 ажыг урулар өренкич болгаш 150 ажыг күрүнең доу хандырылгазына кирер. Ыччангаш колхоз баштаар чери (даргаам эш Мирчон 7 өрөөл интернаттын туудун кылдырып өгөлөн. Ол туудуңа Д. Чамдырыңа дуурткан 12 кижин сөөтүктү тускай эвөө ажаллап турар.

Интернатты бо өредилге чылында ажаллап кирер дөш тууду-жулар кымымак ажаллап турарлар. Эң малаңгы Дамдын, Тас-оол болгаш Тулуш Адыаа олар хүн норманы доктаамал 120—150 хуу күсүлди турарлар.

Туудуңа херек материалдарын баш удуу белектеп алган болгаш четпейн турарларын үзүткел чок сөөртүп турар.

Н. ТАМДЫН.

Чаштар дугайында сагыш салышыкын

Өвүр районун «Торгалыг» колхозунуң урулар асылында 20 ажыг урулар бүдүн чыл дургузунга туруп келгенер. Бо чылым дөрт өрөөл бажынын хостап, ажаа урулар санын ажаллап деп турар. Ыччангаш колхозчу иелер уруларын асине, урулар санынга тургузуп кааш, сагыш амыр ажаллап болурлар.

Т. САНДАН.

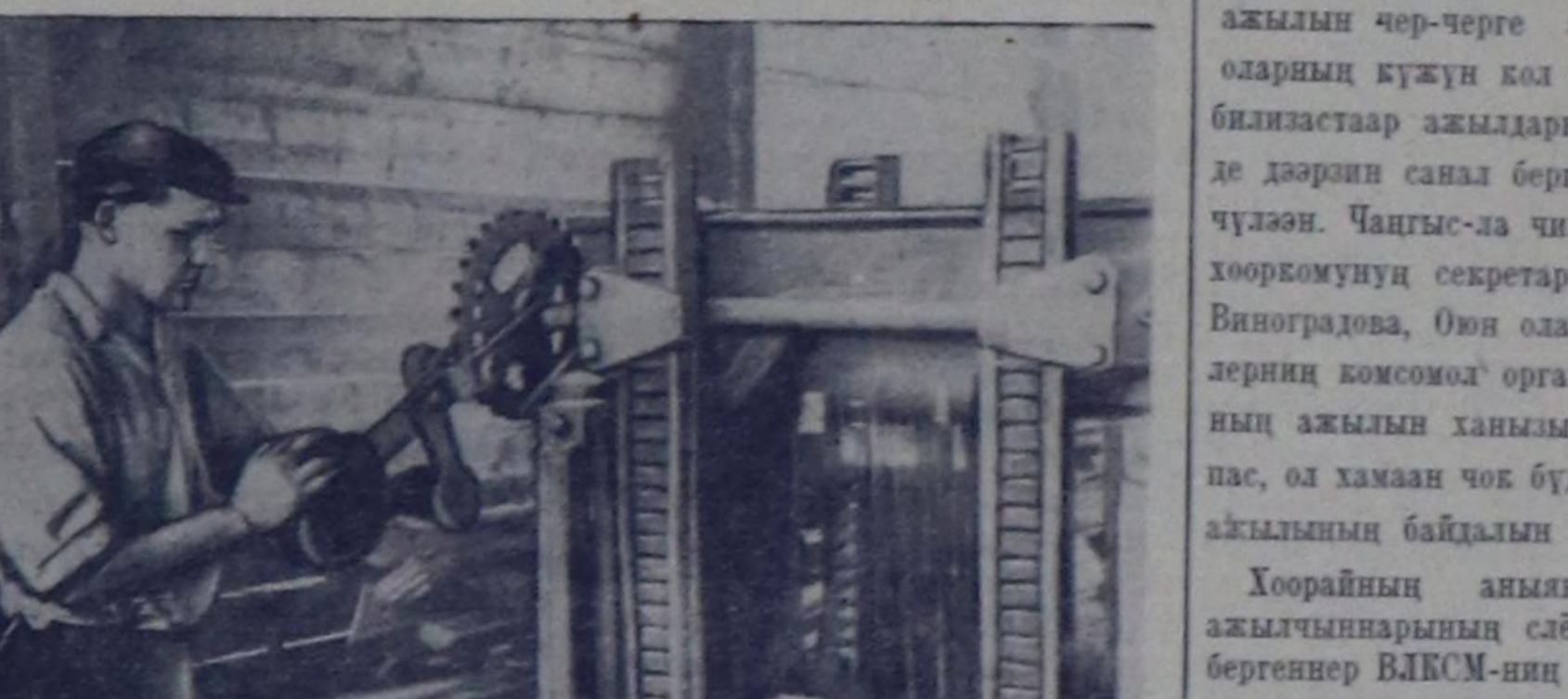
Комсомолдун байырлалына уткуштур

Былды хоорайнын бүдүргө, транспорт черлериниң комсомолчулары бири сабдунга чедишкенин демдегелешкан, моон сонгаары сорулгаларын чугаалашканар. Сабтка ВЛКСМ хооромунуң секретари П. Виноградова илеткел кылган.

Ол сабтка чүгө тууду трезинден бегин 14 эң дөре комсомолчулар киришкенер. Тууду трезини бири участкага ийи аал ишти чурттаар бажындар туудуңа шылгаарагай ажаллап турар малайлар Г. Моренко, Н. Скокырева олар үлүг-норманы үргүчү 150 хуудан азын эвес кылдыр күсүлди келгенер. Ол ышаш эш Сметанкинниң удуурканы каттышкан комсомолчу-аныяктарының бригадасы ай санында норманы 200 хуудан кууу күсүлди турар. Тууду трезиниң комсомолчулары болгаш аныяктары бус күжү-биле хөдөлүр турбиналарды электри станциязының тууун шалышкан доозар дугайында партия хооромунун шийтири үнери билек-ле, ажаа бир дугаарында барганнар.

Илеткелчи Кызылдын аэропорту-нун, Кызыл АТК-ының, Төп авто-септелге мастерскаязының комсомолчуларының чедишкенин демдегелешкен Төп авто-септелге мастерскаязының коллективине цехтерге арыг-шевер дөш демисел эгелер турган. Ону комсомолчулар организастаанар. Оң түннелдине бүгү цехтер арыг-силги, ажалдаарына эштин болгаш ажалдык бүдүрүчүлүгү-даа бедөөн. Ында аныяк ажалчынын бүрүзү эзөөн каш хевириниң ажалдарын күсүлди шылдар кылдыр өренкич аниен. Оларның хей нуруузу ажалчы аныяктар шылданынга күш-ажылы хүнүн соонда өренкич турганар. Оларның дьма хөйү чолаачылар аргени база алган.

Төп авто-септелге мастерскаязын комсомолчулары демир артын-чыларын чымыртып эң мурнап киргенер. Оларның эгелешкенин ачылында хоорайның комсомолчулары болгаш аныяктары боттарынын

Тоюунуң райдетур комбинатынын ажалчыны Ф. Кузнецов шылданын бектик бүдүргөчүлүгү ажалдарын хандырып, хирээ тургузучуу күзүлгелерин ас-сепкелди күсүлди турар. Ыш дөш матынаын үрделген кезектерин септөөр бодуу херекселерин дур-жулгап ажалчыны боду кылдып алган. Ылангыя эсти берген полишниктерин боду кууп ал турар. Чурукта: Ф. Кузнецовтун ажаллап турары. Фото В. Луктовтуу.

НАЦИОНАЛ РЕВОЛЮЦИЯНЫҢ ЧАА КӨДҮРЛҮҮШКҮНҮ

Империализмниң колоннадыг системаның өлүмү чылап чок, ыччангаш ону чүгү-даа камгалап шыдаас. Чоюкку болгаш Ортааки Чөөн чүкте колоннадык удуу демисел бүгүн бодунче эң удуу кичөөнгейи хаара туткан. Ол районда 80 миллион араб удустуң хамаарышас чорук дөш шимчөөшкени кидин-туугу чоруп турар. Июль 14-те Иракка революциянын тилгелери национал хамаарышас чорук дөш арабтарынын шимчөөшкенине чаа арнын ажалган.

Ирактын найысалы—Багдадтын адын эдилген кезе бүгүдөгө билдинир. Ирактын хаа чери империализмниң Ортааки Чөөн чүкте бажыг депкиж кылдыр кезаде саван турган. Ыччала-даа чангыс хонуктуң дургузунда бегин байдал дьма өскерлеген. Ирак болза империализмниң реаксылыг шивези турганында арабтарын национал революциянын мурнуку одурунда боду берген. Империализмниң даянын турар бүгү-ле чүдөлдөр иделек чок.

Иракта национал революциянын тилгелери бүгү Ортааки Чөөн чүкте империализмниң контролун эңне күштүгү баксыратышын барып шыдаас. Ортааки Чөөн чүк империалистиң араатанарга кезаде тываажан ораны болуп, ыччала-даа ол районун ээлеген—араб улустарга тамы болуп келген. Америк болгаш англи империализм Ортааки Чөөн чүктү чурттарынын нефтинден эгертүүн хей ажал-кочаны соруп ал келген. Империалистерин болгаш оларның агентилерин мөлчүктүшүңүң болгаш кадыг-дошкун чагарышкынының үрүшү-биле араб улустарын калбак массалары дендин түрегелде чурттап турар. Хамаарышас чорукту

Чурукта: Бин-Хем районун «Совет Тыва» колхозунуң сурап-хөйкүзү эш Мижит-бодуң хөйлары Улуг-Хеминиң кидиниңа дүштөш дьштанылында демдеп турары. Фото С. Феоктистовтуу.

ЧЕР БОЛГАНДАН

Бо чылдың ийги кварталында бараан саарыгазының планын Чөөн-Хемчиктин райболу 111 хуу күсүлген. Чадаан хоорайда демир аймаандан эдилелер садар магалын (эргелекчи А. Помакин) планын 128 хуу, Бин-Тала магалын (эргелекчи М. Делер)—124 хуу күсүлгөш, чарыска мурнакчы болганар.

Танды районда «Былды партия» колхозун бригадасы бо чылдың ту-дугуларынга 1815 кубометр ияшты, 130 кубометр дашты болгаш 10 муң ажыг туубуну белектөөн. Тууду баса багай эвес, малаңгы чурттал-ганың 5 бажындарын, малаңгы 17 калааларын кылдыган. Муң хөйга чаа калаа, хову тургаанда ийни чуртталга бажыны база удаас доос-тур.

Чоюкта чаа тууду трезиниң бус күжү-биле ажаллаар электри стан-циянында комсомолчулардан болгаш аныяктардан тускай котельщиктер бригаданын организастаар деп эгелекчи санап үнүп келирге ону ат-министрация деткивейи барган.

Бо бүгү четпестерниң кол чыла-даанын чүдө дьма, комсомолчулар-ның болгаш аныяктарының күш-ажылын чер-черге эки удууртуп, оларын күжүн кол сорулгасе мо-билистаар ажалдарынын четпезин-де дээрин санал бергенер шүгүм-чүлөө. Чагыс-ла чикек, комсомол хооромунуң секретарьлары эштер Виноградова, Оюн олар бүдүргө-лериниң комсомол организастарынын ажалын ханым-биле таныш-пас, ол хамаан чок бүдүргөлерини ажалчынын байдыкын танышастар.

Хоорайның аныяк мурнакчы ажалчыларының сабдунга санап бергенер ВЛКСМ-ниң 40 чыл өвгө-гө чедишкенин ужуражып дөш кандыг-кандыг ажалдарын чорутса чогуурун чугаалашкан.

Сабтун төңтүзүнде дьма хөй аныяк бүдүргөчелерге уениг белектерин болгаш акша шаңдал-дарын, мурнакчыларынын херек дем-лектерин тывысылаан.

С. ТАС-ООЛ.

Арагалашкына эптежиң болбас

Улуг-Хем районун Жданов аттыг көдө ажыл-агый артелиниң башта-ар чери болгаш колхозчулар ара-галар чорукка удуу эптежин бол-базын база хойтпактан арага бүдү-рерин сонсарышан моон мурнуңа дугуржуп алган турар.

Чамдык кижилер ону херек кы-рында күсүлпейн, хойтпактан ара-га бүдүрерин, ажал шагында бегин арагалашкы ам-даа үргүлчүлөш-шөөн түрүп турар. Оң чижөөнө колхозтун мал экинчии Надажан Се-денни кирип болур. Ол амгы үеде ийи кезек черде хойтпактан арага кылдырып, ажал шагында 3—4 колхозчуларын эвилелдеп алгаш арагалаш, боду чурум үрөп турар

апарган. Бо чылдың июльдуң 3—4 хүн-неринде арагалаш, бодунуң кадайы —Надажанты эгелен, даразында үш хүннерде ажалга үмөөн. Сөө-гү үеде төп сүт-бараан фермазына коммунистер Ном-Хуурак, Соосар-маа олар база-ла арага кылып, ар-галар байдалче шилчөөн.

Шах индыг арагалаш чорук ук кижилерин ажалынга харысагыда чок болуп байдалга чедирген. Эми Надажан чакы үеде колхозтун хөй малаңгы чууданын ийи-ле хүн ийинде боду барымдалаап эрттир-ген. Фермада сүт саалдым кызыр-дып турар.

Т. ХОВАЛЫГ.

Тарымал ыяштарын камгалаар

Сүт-Хөл районунуң төвү Суг-Аксы көдө Совети суур чагайжылында кылдыр көрдүгөн фонтуң чөп ажыг-лап тургаш, төрөөн сүүрүн чагай-жыдар хемчегелерин алган. Ыччала-даа омурткан мияштарың болгаш чадап үнүштерин ажаалга хайга-ралык кошкатканында чагайжы-апарган.

